

ŠTÁTNA ŠKOLSKÁ INŠPEKCIA

úsek inšpekčnej činnosti

Staré grunty 52, 841 04 Bratislava 4

Správa

o stave plnenia Národného programu prevencie obezity na gymnáziách a v stredných odborných školách v školskom roku 2008/2009 v Slovenskej republike

Z celkového počtu 753 stredných škôl sa úloha plnila v rámci tematických inšpekcií v **113** (15,00 %), z toho v **48** gymnáziách (19,12 %) v 35 štátnych, 10 cirkevných, 3 súkromných a v **65** stredných odborných školách (12,94 %) v 50 štátnych, 1 cirkevnej, 14 súkromných. S vyučovacím jazykom maďarským boli 2 gymnáziá, s vyučovacím jazykom slovenským a maďarským 3 gymnáziá a 4 stredné odborné školy. Informácie o stave plnenia Národného programu prevencie obezity (NPPO) sa získali kontrolou plánov práce školy, z dotazníka zadaného riaditeľom stredných škôl a z rozhovorov s vedúcimi zamestnancami.

Pedagogickí a nepedagogickí zamestnanci na **34 gymnáziách** (70,83 %) boli oboznámení s hlavnými cieľmi NPPO. Úlohy súvisiace s programom, zamerané na oblasť racionálnej výživy a pravidelného telesného pohybu, malo v plánoch práce zapracovaných **37** škôl (77,08 %). Z dotazníkov vyplynulo, že o zásadách správnej výživy a význame zdravého životného štýlu boli žiaci v 8 školách veľmi dobre informovaní, v 16 dostatočne a ostatné školy sa k informovanosti žiakov nevyjadřili.

Na všetkých sledovaných gymnáziách realizovali rôzne vzdelávacie aktivity a preventívne programy zamerané na výchovu k **zdravému životnému štýlu**. K problematike správnej výživy, predchádzaniu mnohých ochorení, prevencie obezity, škodlivosti fajčenia a požívania drog na organizmus organizovali školy prednášky a besedy s odborníkmi z oblasti zdravotníctva. Zdravý životný štýl propagovali formou násteniek, relácií v školskom rozhlase napríklad k Svetovému dňu srdca, Medzinárodnému dňu správnej výživy. Školy problematike zdravého životného štýlu venovali pozornosť vo výchovno-vzdelávacom procese, na triednických hodinách, pri príprave projektov na biologickú olympiádu a pri riešení uvedenej problematiky v rámci stredoškolskej odbornej činnosti (SOČ). Pre rozvíjanie priaznivého duševného a fyzického zdravia zapájali žiakov do rôznych projektov a vhodných aktivít. Najrozšírenejšie projekty medzi gymnáziami boli Zdravá škola, Otvorená škola, Deň narcisov.

Všetky školy vytvárali žiakom vhodné podmienky pre osvojovanie si návykov správneho stravovania. Rešpektovali **psychohygienické zásady**, dodržiavali dĺžku prestávok, s výnimkou 1 gymnázia v Košickom kraji, kde nedostatočná kapacita školskej jedálne neumožňovala vytvorenie prestávky na obed pre všetkých žiakov súčasne a na 1 škole v Trnavskom kraji bola prestávka na obed skrátená z dôvodu odchodu dopravných spojov. Z celkového počtu sledovaných gymnázií len na 5 nemali zriadené bufety. Vo väčšine škôl sortiment produktov v bufetoch, potravinových a nápojových automatoch umiestnených v areáli školy zodpovedal zásadám správnej výživy. Riadiaci zamestnanci škôl mali možnosť pozitívne ovplyvňovať ponuku produktov. Vegetariánsku stravu alebo stravu pre žiakov, ktorých zdravotný stav si vyžadoval osobitné stravovanie poskytovali v 11 školách.

Na zvýšenie úrovne **pohybovej aktivity** mali možnosť žiaci v mimovyučovacom čase využívať telocvične, posilňovne, tenisové kurty, ihriská, športové areály a v 3 školách aj bazény. K pohybovej aktivite motivovali učitelia žiakov organizovaním rôznych športových podujatí a súťaží, zameraných hlavne na kolektívne športy, turistiku, stolný tenis, ľahkú atletiku. Veľmi efektívne bolo zapájanie žiakov do športovej krúžkovej činnosti.

Pri plnení cieľov a zámerov NPPO spolupracovali školy s rôznymi organizáciami a inštitúciami. Intenzívna bola spolupráca s miestnymi organizáciami Slovenského červeného kríža, s občianskymi združeniami Liga proti rakovine, Liga za duševné zdravie a najmä

s odborníkmi z regionálnych úradov vereného zdravotníctva. Pri realizovaní pohybových aktivít v mimovyučovacom čase využívali spoluprácu s centrami voľného času, s miestnymi športovými klubmi, zväzmi a telovýchovnými jednotami.

Pedagogickí a nepedagogickí zamestnanci v **50 stredných odborných školách** (76,92 %) boli oboznámení s hlavnými úlohami NPPO a **48 škôl** (73,84 %) malo rozpracované úlohy v pláne práce školy. Informovanosť žiakov o zásadách **správnej výživy a zdravého životného štýlu** bola na veľmi dobrej v 13 školách a v 24 na dostatočnej úrovni.

Vzdelávacie aktivity a preventívne programy v oblasti výchovy k zdravému životnému štýlu realizovali takmer všetky stredné odborné školy. Najčastejšie organizovali prednášky a besedy. Výchovno-vzdelávacia činnosť v rámci hodín občianskej náuky, telesnej výchovy, etickej výchovy, biológie, chémie a triednických hodín smerovala k vytváraniu pozitívnych postojov žiakov k svojmu zdraviu. Žiakov zapájali do práce na projektov Zdravý život bez drog, Alkoholová závislosť, Zdravá škola, Daj si vodu z vodovodu a pod.

V školách vytvárali podmienky na rozvíjanie **pohybových aktivít žiakov**, športové zariadenia škôl sa využívali vo výchovno-vzdelávacom procese na hodinách telesnej výchovy, ale aj v mimovyučovacom čase. V záujme motivácie žiakov k pohybovej aktivite organizovali športové podujatia a zapájali žiakov do krúžkovej činnosti. Žiaci prejavovali záujem o turnaje v kolektívnych športoch, stolnom tenise a vo veľkej obľube boli turistika a výlety do blízkeho okolia.

Psychohygienické podmienky vo všetkých kontrolovaných školách dodržiavali. Riaditelia 54 škôl uviedli, že sortiment v školských bufetoch, nápojových a potravinových automatoch zodpovedal zásadám správnej výživy a riaditelia 44 škôl mali možnosť pozitívne ovplyvniť ponuku ich produktov. Vegetariánsku stravu a stravu pre žiakov, ktorých stav si vyžadoval osobitné stravovanie ponúkalo 16 škôl.

Takmer všetky SOŠ pri plnení úloh NPPO spolupracovali s rôznymi organizáciami a inštitúciami. Výrazná spolupráca bola so Slovenským červeným krížom a regionálnymi ústavmi verejného zdravotníctva, pri rozvíjaní pohybových aktivít žiakov s centrami voľného času, miestnymi športovými klubmi a telovýchovnými jednotami.

Pedagogickí a nepedagogickí zamestnanci škôl boli o úlohách programu NPPO informovaní (v gymnáziách 70,83 %, v SOŠ 76,92 %), slabšia bola informovanosť žiakov. Školy realizovali rôzne vzdelávacie aktivity a preventívne programy k vytváraniu zdravého životného štýlu, pozornosť venovali aj rozvíjaniu pohybových aktivít žiakov, najmä v mimovyučovacom čase. Dodržiavali psychohygienické podmienky a dbali na vytváranie správnych stravovacích návykov žiakov. Medzi významné aktivity škôl patrili spolupráca s rôznymi inštitúciami a organizáciami.